

Kdo jsou evangelikální křesťané?

Na obsahu pojmů záleží. Slovo evangelikál se stalo v mnohém kontroverzním. Zvláště politizace části evangelikálních křesťanů v USA a jejich podpora Donalda Trumpa vedla mnohé k obezřetnosti nad tímto pojmenováním jisté části křesťanské církve. Příběh evropského evangelikalismu a českého evangelikálního hnutí a jeho identity je ale v mnohém odlišný.

Kdo je to tedy evangelikál (anglicky evangelical)? Stejně jako slovo evangelický pochází z řeckého slova "euangelion", které se obvykle překládá jako "evangelium" nebo "dobrá zpráva". Evangelikálové jsou tedy obyčejní křesťané vyznávající „prosté křesťanství“, kteří svou vírou i životem definují dobrou zprávu o Ježíši Kristu. Evangelikálové se zavazují myslet, jednat a žít tak, jak žil a učil Ježíš, a ztělesňovat tak tuto pravdu a jeho Dobrou zprávu pro svět, abychom byli rozpoznatelní jako jeho učedníci. Jádrem ortodoxie i ortopraxe je pro evangelikály jejich touha a závazek, "jasněji ho vidět, vroucněji ho milovat a blíže ho následovat".

Netvrdíme, že máme výlučné poznání evangelia. Naším cílem není se vymezovat nebo vylučovat, ale připomínat jádro evangelia a být stále otevřenými se především v našem vlastním poznání Krista reformovat a obnovovat na základě Písma. Pro nás je to určující imperativ a nejvyšší cíl všech, kdo chtějí následovat Ježíšovu cestu. Ač se teologicky považujeme za evangelikální, jsme prostě křesťané, kteří hledají cestu, jak být následovníky Ježíše Krista.

Evangelikálové tvoří jednu z velkých tradic, které se v křesťanské církvi v průběhu staletí vyvinuly a hlásí se k němu stamiliony křesťanů na různých kontinentech a v různých denominacích. Plně uznáváme určující principy ostatních velkých křesťanských tradic a v mnoha etických a sociálních otázkách společného zájmu s nimi spolupracujeme. Stejně jako oni a v pokoře vůči vlastnímu chápání věříme v obecnou křesťanskou církev existující napříč staletími, kontinenty a kulturami, a tedy i v ústřední axiomy křesťanské víry vyjádřené v trinitárním a christologickém konsensu rané církve. Přesto se držíme evangelikálních přesvědčení, která se od ostatních tradic v důležitých ohledech liší a jež byly formovány a obnovovány v dějinách církve různými hnutími. Pro nás zvláště protestantskou reformací s jejím důrazem na autoritu a nadřazenost Písma a spasení z milosti a pouhou vírou, a udržovány v mnoha následných hnutích probuzení a obnovy církve.

Celkově lze říci, že být evangelikálem je snaha být evangelický v původním smyslu tohoto slova – být evangelijní. Snaha být evangelijními byla jádrem protestantské reformace a to, co dává reformaci její křesťanskou platnost pro nás, je její snaha o obnovení biblické pravdy. V některých zemích se slovo evangelical/evangelische/evangelický stalo spíše synonymem pro to být protestantem. Přesto je zřejmé, že touha být biblický a evangelijní předchází i přesahuje dějiny protestantismu.

Klíčové texty Davida Bebbingtona a Alistera McGratha identifikovaly pět klíčových charakteristik evangelikálních křesťanů z hlediska jejich přesvědčení a praxe:

1. Ústřední postavení Bible - Bůh, který je objektivně přítomen, prostřednictvím Bible zjevil lidstvu univerzální a věčnou pravdu takovým způsobem, že ji všichni mohou pochopit. Nejde o doslovnost, ale o to, zda je Bible pravdivá a směrodatná pro náš život a zda je měřítkem, vůči

kterému vždy musíme reformovat a korigovat naše konfesní či teologická porozumění a lidské či církevní tradice.

2. Ústřední postavení Krista – věčné Boží slovo se stalo člověkem v historickém člověku Ježíši, který definitivně zjevuje lidstvu Boha samotného.

3. Ústřední postavení kříže – Dobrá zpráva o Božím zjevení v Kristu je svrchovaně viditelná na kříži, kde došlo k vykoupení lidí všech ras, kmenů a jazyků.

4. Důležitost obrácení – Pravda evangelia se stává osobní skrze pokání - to znamená znatelnou změnu orientace celého života hříšníka směrem k Bohu.

5. Aktivita – Pravda evangelia se musí projevovat ve sdílení evangelia a službě druhým.

Být evangelikálem znamená zastávat víru, která je zároveň zbožností. Evangelikálové se plně drží křesťanské víry vyjádřené v historických vyznáních víry velkých ekumenických církevních koncilů a ve velkých prohlášeních protestantské reformace a snaží se být věrní této víře předávané z generace na generaci. Ve své podstatě je však evangelikální víra vždy něčím víc než jen vyznáním víry, institucionální příslušností nebo členstvím v nějakém hnutí. Nemáme žádného nejvyššího vůdce a ani vyznání víry, ani tradice pro nás nejsou v konečném důsledku rozhodující. Ježíš Kristus a jeho psané slovo, Písmo svaté, jsou naší nejvyšší autoritou; a naší správnou odpovědí je oddanost celým srdcem, důvěra a poslušnost.

Evangelikálové jsou Ježíšovými následovníky způsobem, který není omezen na určité církve nebo omezen jasně definovatelným hnutím. Jsme členy mnoha různých církví a denominací, lidových, vyznavačských i nezávislých, a naše přesvědčení poskytuje jádro jednoty a spolupráce, které drží pohromadě širokou škálu velmi rozmanitých církví. Evangelikalismus byl vždy rozmanitý, pružný, přizpůsobivý, nehierarchický a měl mnoho podob. Dnes to platí více než kdy jindy, o čemž svědčí rozmanitost a živost evangelikálů po celém světě i v ČR.

Evangelikalismus je třeba odlišit od dvou protikladných tendencí, k nimž protestantismus inklinuje: teologického liberalismu a konzervativního fundamentalismu. Křesťané, povolání Ježíšem, aby byli "ve světě, ale ne z něj", byli zejména v moderní společnosti přitahováni ke dvěma extrémům. Ti liberálnější měli tendenci přizpůsobovat se světu natolik, až jejich teologie odrážela spíše myšlení, východiska a životní styl moderní doby; zatímco ti konzervativnější měli tendenci světu vzdorovat natolik, že svou negací ochudili víru o evangelijní výzvu k sebezkoumání, reflexi a ochotě nechat se korigovat a změnit, tam kde je to nutné. Rozum a víru proto považujeme spíše za spojence než za nepřátele a neshledáváme žádný rozpor mezi hlavou a srdcem, mezi tím být plně věřící na jedné straně a být plně intelektuálně kritický a současný na straně druhé.

Naším hlavním zájmem je reformace našeho vlastního chování. Být evangelikálem znamená nejen utvářet svou víru a svůj život podle učení a norem Ježíšovy cesty, ale také potřebu tak činit stále znovu. Přiznáváme přitom paradox, že my sami, kteří jsme se znovu a znovu zasazovali o obnovu unavených forem, o oživení mrtvých církví, o zahřátí chladných srdcí, o

nápravu zkažených praktik a heretických přesvědčení a o nápravu hrubých nespravedlností ve společnosti, dnes sami nutně potřebujeme reformu a obnovu. My sami potřebujeme být reformováni. Jsme protestanti, proti nimž je třeba také protestovat.

Vyznáváme, že my jsme se svým chováním často zpronevěřili svému přesvědčení. Příliš často jsme sice hlásali Ježíšovo evangelium, ale nahradili jsme biblické pravdy terapeutickými technikami, bohoslužbu zábavou, uřednictví růstem lidského potenciálu, růst církve atraktivností a mdlou spiritualitou, uspokojování skutečných potřeb kupčením s pocity, a zásady misie marketingovými poučkami.

Evangelijní poselství, "dobrá zpráva", je v drtivé většině pozitivní. V síle „Ne“ je obsažen obrovský teologický a kulturní význam, zvláště v době, kdy je "všechno dovoleno". Jako evangelikální křesťané jsme však především pro Někoho a pro něco, a ne proti někomu nebo něčemu. Ježíšovo evangelium je dobrou zprávou o přijetí, odpuštění, milosti a obnově. Je velkým ANO skutečnému lidství, které se naplňuje ve společenství s Bohem, který byl také plně člověkem. Je to Ano životu a lidským nadějím a důrazné Ne pouze tomu, co odporuje našemu skutečnému určení jako lidských bytostí stvořených k Božímu obrazu.

Jiří Unger, tajemník České evangelikální aliance